

NAUKOWY ASPEKT BIRDWATCHINGU

Obserwowanie ptaków, nazywane z języka angielskiego „birdwatching”, kojarzy się głównie z ciekawym i rozwijającym hobby, polegającym na obserwowaniu ptaków. Wyjątkowo popularne jest na terenie Wysp Brytyjskich, gdzie liczbę obserwatorów ptaków szacuje się aż na kilka milionów. Jednakże w Polsce również nie brakuje „ptasich maniaków”, zrzeszonych i działających w takich organizacjach

jest duży. Wyniki badań ukazały się na łamach czasopisma *Acta Ornithologica* (Michał Żmichorski, Tim H. Sparks i Piotr Tryjanowski (2012), *The weekend bias in recording rare birds: mechanisms and consequences*, *Acta Ornithologica*, Vol. 47, No. 1, 87–95.)

Wykonana przez naukowców analiza statystyczna wykazała, że proporcja osobników wykrywanych w czasie weekendów, była istotnie wyższa i nie mo-

Ryc. 1. Birdwatching jest coraz popularniejszą formą spędzania wolnego czasu – wystarczy tylko lornetka. Fot. M. Gawalek.

jak: Polskie Towarzystwo Ochrony Ptaków, czy Polskie Towarzystwo Ochrony Przyrody „Salamandra”.

Warto zaznaczyć, że hobbyistyczne obserwowanie ptaków przyczynia się również do wyznaczania obszarów ochrony siedlisk rzadkich gatunków. Związane jest to z aktywnym udziałem wolontariuszy, wyruszających w teren głównie w weekendy, w tworzeniu i uaktualnianiu list gatunkowych, powszechnie używanych do oceny wartości biologicznej i wyznaczania lokalizacji obszarów chronionych. Doktor Michał Żmichorski (Polska Akademia Nauk), oraz profesorowie z Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu, Piotr Tryjanowski i Tim Sparks, postanowili poddać analizie statystycznej raporty Komisji Faunistycznej Sekcji Ornitologicznej Polskiego Towarzystwa Zoologicznego, w celu sprawdzenia czy istnieje nierównomierny rozkład w wykrywalności rzadkich gatunków ptaków w poszczególne dni tygodnia i jak

gła być przypadkowa. Taka sytuacja nazwana została „efektem weekendu”. Co bardzo ciekawe niektóre z gatunków były obserwowane częściej w weekendy, a inne w dni robocze!

Rezultaty przeprowadzonych badań pokazują, jak silny i wyraźny jest efekt weekendu w danych faunistycznych, zbieranych przez amatorów. Ważne zatem jest zwrócenie uwagi na konieczność uwzględnienia przytoczonego wyżej efektu, przy porównywaniu list gatunkowych z różnych lokalizacji i sezonów, badaniach fenologicznych i wpływu warunków atmosferycznych na liczebność gatunków.

*Mgr Monika Gawalek,
Pracownia Neurobiologii Instytutu Zoologii,
Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu.
E-mail: mgawalek@gmail.com*